

“ÇEVRE DÜZENİ PLANLARINA DAİR YÖNETMELİK TASLAĞI” ÜZERİNE TMMOB-JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

GENEL DEĞERLENDİRME:

Ülkemizde değişik ölçek ve türdeki planların hazırlanmasına ilişkin çeşitli yasal düzenlemeler yapılmasına karşın sağlıklı bir işleyiş yaratılamamış, ilgili yasa, yönetmelik ve genelgeler arasında çelişkiler giderilememiştir. Yerleşimlerin afet güvenliği konusunun ön planda olduğu ülkemizde, afet zararlarının azaltılması, mevzuat vb açılardan planlama süreçleri üzerinde daha çok durulmaktadır.

Genel olarak Çevre Düzeni Planları; afet güvenliği, çevre duyarlılığı ve sosyoekonomik ihtiyaçlara yönelik bütünsel bakış açısıyla kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak yapılan ve tarım, turizm, konut, sanayi, ulaşım vb. arazi kullanım kararlarını ve politika ve stratejilerini belirleyen, 1/25.000, 1/50.000 veya 1/100.000 ölçekte hazırlanan, plan notları ve plan açıklama raporuyla bütün olan üst ölçekli fiziki planlardır. Çevre Düzeni Planı kavramı, mevcut planlama pratiğimizde, hala üzerinde çok sık durulan ve tartışılan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır.

Konu ile ilgili çeşitli yasa ve yönetmeliklerde Çevre Düzeni Planı şu şekilde açıklanmaktadır;

03.05.1985 tarih ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5inci (Tanımlar) maddesinde Çevre Düzeni Planı; "ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plandır" olarak tanımlanmıştır. Ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plan olarak tanımlanmakta olup herhangi bir ölçekten söz edilmemiştir.

04/11/2000 tarih ve 24220 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve o dönemki adıyla Çevre Bakanlığı tarafından hazırlanan "Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelik"te Planların, "Ülke ve Bölge plan kararlarına uygun olarak" 1/25.000, 1/50.000, 1/100.000 veya daha küçük ölçekli olarak "hazırlanması ve Çevre Bakanlığınca onaylanması hükümlerine yer verilmiştir.

17.3.2001 tarih ve 24345 sayılı Resmi Gazete'de Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yayımlanan "Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik" in "Tanımlar" başlıklı 3üncü maddesinde Çevre Düzeni Planının ölçeği 1/25.000, 1/ 50.000, 1/100.000 veya 1/200.000 olarak belirlenmiş ve varsa bölge plan kararlarına uygun olmasının gerekli olduğu; 5inci maddesinde ise Planlama alanının konumu ile ilgili

*Yönetim yapısı, idari bölünüş, sınırlar,
Fiziksel yapı ve mevcut arazi kullanımı,
Çevresel değerler ve koruma alanları,
Afet verileri, afete maruz alanlar, yerleşmeler ve özellikleri,
Planlama alanı ile ilgili demografik, sosyal, ekonomik, kültürel, tarihi vb. bilgiler,
Ulaşım ve enerji dahil teknik altyapı,
Sektörel yapı,
Askeri alanlar,
Mülkiyet yapısı,
Yerleşmelerle ilgili yerel özellikler,
Planlama alanının özelliğine göre diğer konular.*

bilgileri içermesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

08.05.2003 tarih ve 25102 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2.maddesinin (h) bendi ile 10.maddesinin (c) bendi ile çevre düzeni planlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak" görevi Çevre ve Orman Bakanlığı'na verilmiştir.

29.05.2003 tarih ve 4864 sayılı "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"un 11inci maddesiyle 4856 sayılı kanuna bir geçici madde eklenerek "Kalkınma, bölge ve metropoliten imar planlarına uygun olarak yapılan 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planları ve bunlara ait değişikliklerle ilgili olarak, 8.5.2003 tarihinden önce onaylanmak üzere Bayındırlık ve İskân Bakanlığına intikal ettirilmiş bulunan planlarla ilgili iş ve işlemler, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca tamamlanarak onaylanır" denilmiştir.10.7.2004 tarih ve 5216 sayılı "Büyükşehir Belediyesi Kanunu"nun 7inci maddesi (b) bendinde Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak görevi Büyükşehir Belediyelerine verilmiştir.

22.2.2005 tarih ve 5302 sayılı "İl Özel İdaresi Kanunu" nun 6ıncı maddesinde "ilin çevre düzeni plânı"nı yapmak görevi İl özel idaresine verilmiş ve "İl çevre düzeni plânı; valinin koordinasyonunda, büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer illerde il belediyesi ve il özel idaresi ile birlikte yapılır. İl çevre düzeni plânı belediye meclisi ile il genel meclisi tarafından onaylanır" denilmiştir.

Görüldüğü gibi Çevre Düzeni Planlarına ilişkin mevzuat, planlamanın hedef ve yöntemlerinin düzenlenmesinden çok onay ve yetki tartışması ekseninde bir yol izlemiş karmaşanın izleri bugüne kadar taşınmıştır.

Bu açıdan Çevre ve Orman Bakanlığının web sayfasında (http://www.cedgm.gov.tr/cdp_yontaslak.pdf) yayınlanan Yönetmelik Taslağının sadece günümüzün değil ve gelecekteki olası şartlarını da gözeterek çevre düzeni sorunlarını ele alan, bunlara yol gösteren ve sonucunda da çözüm sağlayan bir uygulama planlaması olarak görülmesi yararlı olacaktır. Yönetmelik Taslağı, çevre düzeni sorunlarını çözecek bilgi ve kontrol mekanizmasının kurulmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır.

TASLAK ÜZERİNE DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER :

Çevre ile ilgili düzenlemelerin hazırlanması son derece büyük bir sabır ve emek gerektirmektedir. Çünkü çevre, tüm toplumu ilgilendiren ve çok disiplinli bir ilgi alanında yer almakta, dolayısıyla titizlik gerektiren bir çabayı zorunlu kılmaktadır. Düzenlemeler katılımcılık yoluyla toplumsal duyarlılıklar kadar her meslek disiplininin kendi özgün katkısına da açık bırakılmalıdır.

Bu genel çerçeveden Yönetmelik Taslağına bakıldığında, taslağın belli bir ciddiyetle hazırlandığı söylenebilir. Ne var ki, ilgili diğer düzenlemelerde görülen bazı kopukluklar, bu taslakta da izlenmektedir.

"Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik Taslağı"nın genel hatları ile aşağıda belirtilen kriterleri içermesinin yararlı olacağı inancındayız;

-Çevre Düzeni Planları çevre duyarlılığı temelinde afet tehlikelerini bir risk faktörü olarak kabul eden, afet güvenliğinin sağlanması ve afet zararlarının azaltılmasını hedefleri arasında gören plansız gelişmenin önüne geçecek ve nüfus artışı da dikkate alan bir planlama süreci olarak görülmelidir,

-Çok disiplinli bir yaklaşımla hazırlanmalı ve onaylanmalıdır,

21. Dönem Çalışma Raporu 2006 - 2008

- Taslakta, Çevre Müdürlükleri başkanlığında o ildeki ilgili kamu kuruluşlarından, üniversitelerden, meslek odalarından ve yöre halkından (dernekler vb demokratik kitle örgütlerinden) temsilcilerin katılımı ile oluşturulacak komisyonlarda Planların tartışılması ve gelen önerilerin Planlara yansıtılmasına yönelik bir mekanizma tanımlanarak Katılımcılık esas alınmalıdır,

-Çevre Düzeni Plan kararlarının arazi kullanım planlamasına yönelik hazırlanan ve Plan ölçeğiyle uyumlu jeolojik, mühendislik jeolojisi, hidrojeoloji veriyle uyumlu olmalıdır,

-Planlar, başta yerüstü (Deniz, Göl, Akarsu, Sulak alanlar,...)ve yeraltı (jeotermal kaynaklar dahil) su kaynakları olmak üzere doğal kaynakların korunması, çevreye zarara vermeden ve toplumsal duyarlılıklara uygun kullanımı ilkelerini gözetmeli, Çevre alanında, doğal varlıklarımızın korunması ve gelecek kuşaklara taşınması, bir toplumsal sorumluluk olarak ele alınmalıdır,

- Bilgisayar teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak coğrafi bilgi sistemleri ve uzaktan algılama yöntemlerinden yararlanılmalıdır,

Yukarıdaki değerlendirme çerçevesinde Çevre ve Orman Bakanlığının web sayfasında () tartışmaya açılan Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik Odamızın ilgili komisyonunda değerlendirilmiş ve Taslağın maddeleri bazında geliştirilen öneriler aşağıdaki orijinal Tasarı metninin üzerine; ilave edilmesi yönündekiler kırmızı karakterde ve altı çizili olarak, çıkartılması yönündekiler ise kırmızı karakterde ve üstü çizili (~~abc~~) olarak işlenmiştir.

Çevre ve Orman Bakanlığından: (TASLAKTIR)

Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, ülkemizin sahip olduğu doğal ve tarihi zenginliğinin ulusal ve uluslar arası normlar ve anlaşmalar çerçevesinde korunarak, kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak, dengeli ve sürekli kalkınma hedeflerine uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan vermek üzere sağlıklı ve güvenli çevrenin oluşturulması, tarihi, kültürel ve doğal çevrenin korunması ve geliştirilmesi için çevre düzeni planlarının Bakanlıkça hazırlanması, hazırlatılması ve onaylanması ile ilgili usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik, bölge, havza, alt havza veya yönetsel, mekansal, işlevsel bütünlük gösteren sınırlar içinde gelişme hedefleri, çevre kalitesinin korunması ve kirliliğin önlenmesi çerçevesinde Bakanlıkça hazırlanması veya hazırlatılmasına karar verilen çevre düzeni planları ile bu planların revizyon, ilaveleri ve değişikliklerinin hazırlanması, hazırlatılması, onaylanması ve uygulanmasının izlenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönetmelik, 8/5/2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin (h) bendine ve 10 uncu maddesinin (c) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,

b) Genel Müdürlük: Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğünü,

c) İl Müdürlüğü: İl Çevre ve Orman Müdürlüğünü,

d) Çevre Düzeni Planı: Dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ~~ekolojik kararların~~ çevreye yönelik değerlerin bir arada düşünülmesine imkan veren, rasyonel doğal kaynak ~~kullanımını~~ koruma-kullanım dengesini ve afet güvenliğini sağlamak üzere kalkınma planları ve bölge planları ile jeolojik-hidrojeolojik -mühendislik jeolojisi veriler ve tehlikeler temel alınarak yapılan ve tarım, turizm, konut, sanayi, ulaşım ve benzeri arazi kullanım kararlarını ve politika ve stratejileri belirleyen, 1/25.000, 1/50.000, 1/100.000 ölçekte multi disiplinler bir anlayışla hazırlanan, plan notları ve plan açıklama raporuyla bütün olan üst ölçekli fiziki planı,

e) Revizyon Çevre Düzeni Planı: Çevre düzeni planının ihtiyaca cevap vermediği veya uygulanmasının mümkün olmadığı veya sorun yarattığı durumlarda planın tamamının veya plan ana kararlarını etkileyebilecek bir kısmının yenilenmesi sonucu elde edilen planı,

f) İlave Çevre Düzeni Planı: Yürürlükte bulunan, mevcut plana bitişik ve mevcut planın genel arazi kullanım kararları ile süreklilik, bütünlük ve uyum sağlayacak biçimde hazırlanan planı,

g) Çevre Düzeni Planı Değişikliği: Plan Çevreye yönelik ana kararlarını, sürekliliğini, bütünlüğünü, teknik ve sosyal donatı dengesini bozmayacak nitelikte, bilimsel, nesnel ve teknik gerekçelere dayanan, kamu yararının zorunlu kılması halinde yapılan planı raporuyla bir bütün olan planı,

h) İmar Planı: Tanımları aşağıda verilen nazım imar planı ve uygulama imar planı olmak üzere iki aşamadan oluşan planı,

ı) Nazım İmar Planı: Çevre düzeni planlarına uygun olarak tasdikli halihazır haritalar üzerine, yine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak çizilen ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, başlıca bölge tiplerini, bölgelerin gelecekteki nüfus yoğunluklarını, gerektiğinde yapı yoğunluğunu, çeşitli yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklükleri ile

ilkelerini, ulaşım sistemlerini ve problemlerinin çözümü gibi hususları göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere büyükşehir belediyeleri sınırları içinde 1/25.000 ile 1/5000 ölçek arasındaki, diğer ilgili idare sınırları içerisinde 1/5000 ölçekli olarak düzenlenen ve plan notları ve detaylı açıklama raporuyla bütün olan planı,

ı) Nazım İmar Planı: Çevre düzeni planlarına uygun olarak onaylı halihazır haritalar üzerine jeolojik bilgiler ve varsa kadastral durum işlenmiş olarak; jeolojik-jeoteknik etüt raporunun yerleşime uygunluk değerlendirmesine uyumlu olarak arazi kullanım biçimlerini, yapı ve nüfus yoğunluklarını, gelişme yön ve büyüklüklerini, ana ulaşım sistemini belirleyen ve uygulama imar planlarını yönlendiren. Büyükşehir belediyeleri sınırları içinde 1/25.000 ile 1/5000 ölçek arasındaki, diğer ilgili idare sınırları içerisinde 1/5000 ölçekli olarak düzenlenen ve zaman, mekan ve örgütlenme (uygulama) etaplarını belirleyen plan notları ve detaylı açıklama raporu ile bir bütün olan planı,

j) Uygulama İmar Planı: Tasdikli halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı kararlarına uygun olarak çizilen ve çeşitli arazi kullanım alanlarının yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yaya ve trafik yollarını ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren ve plan notları ve detaylı açıklama raporuyla bütün olan 1/1000 ölçekli planı,

j) Uygulama İmar Planı: Nazım imar planına uygun olarak onaylı halihazır haritalar üzerine jeolojik bilgiler ve varsa kadastral durumu işlenmiş olarak; jeolojik-jeoteknik etüt raporunun yerleşime uygunluk değerlendirmesine uyumlu olarak çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve esaslarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren ve 1/1000 ölçekte düzenlenen raporuyla bir bütün olan plandır.

k) İlgili İdare: Belediye sınırları ve mücavir alan sınırları içinde belediyeyi, dışında valiliği,

l) Plan : Çevre düzeni planı ve bunların revizyon, ilave ve değişikliklerini düzenleyen planları,

m) Bölge: Kendine özgü coğrafi, sosyal, ekonomik nitelikleri olan kendisi de küçük alt bölgelere ayrılabilen alanları,

n) Hidrolojik Havza: Bir akarsu kaynağını besleyen yeraltı ve yüzeysel suların toplandığı bölgenin tamamını kapsayan alanı,

o) Alt Havza: Havza altında sınırları içinde yer alan dere, göl ve gölet alanlarını veya akarsu kolu üzerindeki herhangi bir kesiti besleyen alanları,

ö) Hidrojeolojik Havza: Herhangi bir yeraltısuyu haznesini besleyen hidrolojik havzanın bir kısmını, tamamını veya daha büyük bir bölgeyi içerebilen alanları,

p) Müellif: Plan hazırlanmasını üstlenecek, ilgili meslek odasınca tescili yapılmış, gerçek ve tüzel kişileri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Planların Hazırlanmasına Dair Esaslar

Planların Hazırlanmasında Bilgi Toplanması

Madde 5- Çevre düzeni planlarının hazırlanması sürecinde, planlanan alan sınırları kapsamında, ölçek hassasiyetinde olmak üzere asgari;

- a) Planlama alanının yeri,
- b) Yönetim yapısı, idari bölünüş, sınırlar,
- c) Fiziksel yapı,
- ~~1) Jeolojik durum,~~
 - 1) Jeoloji ve mühendislik jeolojisi özellikleri
 - 1.1) Bölgesel Jeoloji
 - 1.1.1) Yapısal Jeoloji ve Jeodinamik evrim
 - 2) Topoğrafik özellikler ve eğim durumu,
 - 3) Göller, Barajlar, Akarsular, taşkın alanları ve hidrolojik özellikleri,
 - 4) İklim,
 - 5) Arazi kullanım kabiliyeti,
 - 6) Tarım alanları, tarımsal arazi kullanımı,
 - 7) Sulama alanları,
 - 8) Bitki örtüsü,
 - ~~9) Yer altı ve yüzeysel su kaynaklarının hidrolojik özellikleri,~~
 - 9) Yeraltı ve yüzeysel kaynaklarının hidrolojik, hidrojeolojik ve hidrojeokimyasal özellikleri ve kendi aralarındaki etkileşimin varlığı, niteliği ve niceliği
 - ~~10) Afet verileri ve afete maruz alanlar,~~
 - 10) Afet tehlike verileri ve afete maruz alanlar,
 - 10.1) Depremsellik
 - 10.2) Heyelan
 - 10.3) kaya düşmesi
 - 10.4) Su baskınları
 - 10.4) Sıvılaşma ve yanal yayılma
 - 10.5) Tıbbi jeolojik sorunlar ve diğer jeolojik tehlikeler
 - 10.6) Bakanlar Kurulunca alınan Afete Maruz Bölge kararı bulunan sahalarda
 - ~~d) Maden kaynakları,~~
 - d) Doğal Kaynaklar
 - 1) Metalik Madenler
 - 2) Enerji Kaynakları
 - 3) Endüstriyel hammaddeler
 - e) Çevresel kaynaklar ve koruma alanları,
 - 1) Uluslararası sözleşmelerle korunan alanlar,
 - 2) Korunması gerekli kültür ve tabiat varlıkları ve sit alanları,
 - 3) Sulak alanlar,
 - 4) Özel çevre koruma alanları,

5) Orman alanları, tarım alanları, çayır, mera, yaylak, kışlak alanları, mesire yerleri, av yaban hayatı koruma alanları,

6) Ekolojik açıdan korunması gerekli alanlar,

7) Milli parklar, Tabiat Parkı, Tabiat Anıtı, Tabiatı Koruma Alanı, Jeolojik Miras Alanları

~~8) Kıyı alanları,~~

8) Kıyı ve dolgu alanları,

9) Doğal karakteri korunacak alanlar (sazlık, bataklık, maki, funda ve benzeri.),

10) Kültür ve turizm gelişim ve koruma bölgeler, turizm merkezleri,

11) Su ürünleri yetiştiriciliği alanları, dolgu, lagün, mansap,

e) Demografik yapı,

f) Sosyal yapı,

g) Ekonomik yapı,

h) Teknik altyapı,

1) Ulaşım,

2) Enerji,

3) Katı atık geri kazanım ve bertaraf tesisleri,

4) İçme suyu ve arıtma tesisleri,

5) Kanalizasyon,

ı) Arazi kullanımı,

j) Sektörel yapı,

k) Askeri alanlar, asker yasak bölgeler ve güvenlik bölgeleri,

l) Mülkiyet yapısı,

m) Yerleşme alanı ile ilgili özellikler,

n) Çevre sorunları, konularına ilişkin ilgili kurum ve kuruluşlardan veriler elde edilir. Eşik analizi, yerinde inceleme gibi fiziksel çalışmalarla birlikte bilimsel tekniklere ve yöntemlere dayalı, yeterli nitelikte ve kapsamda ekonomik, sosyal, kültürel, tarihi, sektörel ve teknolojik araştırmalar yapılır, il halkını temsil edecek örgütlerin, meslek odalarının, üniversitelerin ve ilgili kurum ve kuruluşların görüş ve önerileri alınır, analiz aftaları oluşturularak değerlendirilir. Gerekğinde ilgili kurum ve kuruluşlardan ayrıca bilgi ve belge istenebilir. Çevre düzeni planı kararları ve plan notları yapılan inceleme, araştırma sonuçları ve görüşler doğrultusunda oluşturulur. Plan açıklama raporunda, yapılan tüm inceleme ve araştırmalar, alınan görüş ve öneriler ve yapılan değerlendirmelerle birlikte planın uygulanmasını sağlayacak araçlar, kurumsal yapı ve denetim konularına dair ilkeler yer alır. Planların Hazırlanmasında Uyulacak Temel Esaslar

Madde 6- Çevre düzeni planı sınırları içinde kalan alanlarda;

a) Planlanan alanda taşıma kapasitesi dikkate alınarak koruma kullanma dengesinin sağlanması,

b) Dengeli ve sürekli kalkınma yaklaşımının gözetilmesi,

c) İlgili kurumların görüşü alınarak ilgili idarelerin ve sivil toplum kuruluşlarının planlama sürecine katılımının sağlanması,

d) Makro ölçekte nüfus dağılımı ve yoğunluk kararlarının verilmesi,

~~e) Afete maruz alanlardaki afet risklerinin belirlenmesi ve bu risklerin plan kararlarında dikkate alınması,~~

e) Jeolojik durum gözetilmeli, mevcut Afete Maruz Bölgeler ve afet tehlikeleri plan kararlarında

dikkate alınmalıdır.

- f) İmar planlarına veri sağlayacak politikaların oluşturulması,
- g) Doğal, tarihi ve kültürel çevre değerlerinin korunması,
- h) Planlama sürecinde toplanan verilerin planlama kararlarının oluşturulmasında etkin kullanılması
- i) Kirlilik kaynakların dair araştırmaların yapılması, kirlilik durumu ve artış ivmelerinin tespit edilmesi,
- j) Kirlletici kaynaklarda kirliliği önleyici alternatif tedbir önerileri, bu tedbirler kapsamında yapılması gereken yatırım önerileri,
- k) Kirlilik ölçümleri gereği tespit edilen kirlletici parametreler ile kirlletici kaynaklar arası ilişkilerin kurulması ve tüm kirlilik verilerinin planlama çalışmasında dikkate alınması,
- l) Katılımcılığın sağlanması esastır.

Planlara İlişkin Diğer Teknik Esaslar

Madde 7- Çevre düzeni planları ile ilgili teknik esaslar;

- a) Çevre düzeni planları kalkınma ve varsa bölge planları, ulusal ve uluslararası normlar esas alınarak hazırlanır,
- b) Çevre düzeni planı ilke, esas ve kararlarına aykırı nazım imar ve uygulama imarplanı yapılamaz,
- c) Çevre düzeni planı kararları ile yapılaşma kararı getirilen alanlarda, kentsel ve kırsal yerleşmelerle ilişkin hazırlanacak imar planlarının, çevre düzeni planında belirlenen alan bütününde veya çevre düzeni planında belirlenen etaplara ve/veya çevre düzeni planı ilke ve kararlarına uygun önceliklere göre yapılması esastır,
- d) Çevre düzeni planlarının revizyon, ilave ve değişiklikleri;
 - 1) Yerleşik nüfusun gereksinimlerinin karşılanması,
 - 2) Maddi hataların düzeltilmesinin,
 - 3) Mevzuat gereği düzenlemelerin,
 - 4) Geleceğe yönelik proje ve programların ve yatırımların gerçekleştirilmesinin,
 - 5) Çevrenin korunmasının,
 - 6) Kirliliğin önlenmesinin,
 - 7) Kamu yararının, yatırımlarının,
 - 8) Plansız gelişmenin kontrolü ve planlı gelişmenin sağlanması,
 - 9) Jeolojik ve diğer doğal tehlikelerin riske dönüşmesinin engellenmesi.
 - 10) Yerüstü ve yeraltı (jeotermal kaynaklar dahil) su kaynaklarının doğada mevcut hidrojeolojik döngü dikkate alınarak bir bütün halinde korunması, gerekçelerine dayandırılması esastır.

Planların Hazırlanması, Hazırlatılması, Sunulması ve İncelenmesi

Madde 8- Çevre düzeni planlarının Bakanlıkça hazırlanması, hazırlattırılması, Bakanlığa sunulması ve incelenmesi:

a) Çevre düzeni planı ile revizyon, ilave ve değişiklikleri Bakanlıkça hazırlanır veya gerektiğinde Bakanlık çevre düzeni planını Bakanlıkça belirlenen planlama sınırları içinde kalan ilgili idarelere hazırlattırabilir. İlgili idare, ilgili kurum ve kuruluşların bilgi ve görüşlerini toplar, değerlendirir ve planlama çalışmasında kullanır. Hazırlanan planlar incelenmek ve onaylanmak üzere Bakanlığa sunulur. Bakanlık planların incelenmesinde ilgili kurum görüşlerine uygunluğa dikkat eder.

b) Kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurum ve kuruluşları adına gerçek ve tüzel kişilerce hazırlanan çevre düzeni planı değişiklik teklifleri ilgili kurum ve kuruluş görüşleri ve plan yapımına esas olan

bilgi ve belgeler (tapu, çap, kadastral parsel koordinatlı halihazır harita üzerine imar mevzuatındaki çizim tekniğine uygun olarak çizilmiş plan değişiklik teklifi, değişiklik gerekçe raporu ve öneri plan notları, yürürlükteki çevre düzeni planı ve plan notları, müellifin oda üye ve tescil belgeleri, jeolojik ve jeoteknik etüt raporları ve benzeri) ile birlikte il müdürlüğüne veya Bakanlığa sunulur. İl müdürlüğüne sunulan planlar incelenmek üzere ivedilikle Bakanlığa gönderilir.

c) (a) ve (b) bendleri çerçevesinde hazırlanarak il müdürlüğüne veya Bakanlığa sunulan planlar Bakanlıkça incelenir. Gerekğinde ilave bilgi, belge ve kurum görüşü istenebilir. İncelenerek uygun bulunan planlar ilgili kurumlara gönderilmek üzere, planı hazırlayan kurum, kuruluş, gerçek veya tüzel kişilerce yeterli sayıda çoğaltılarak onaylanmak üzere Bakanlığa sunulur.

d) Çevre Düzeni Planlarının İhale yoluyla hazırlattırılması durumunda planın ve plan raporunun hazırlanmasında görev alan personelin bağlı oldukları meslek odalarından tescilli olmaları ve mesleki ürünün Odasınca vizelenmesi gereklidir.Koordinasyon

Madde 9- Birden fazla ili veya belediyeyi kapsayan planlama çalışmalarında veya Bakanlığın plan hazırlamakla görevlendirdiği ilgili idarelerce yapılan planlama çalışmalarında, koordinasyon Bakanlığa aittir. Planlama alanı içinde yer alan idarelerin planlama sürecine katılımı, planlama çalışmasındaki görev, katkı ve sorumlulukları ile ilgili esaslar gerektiğinde protokol ile belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Planların Onaylanması, Yürürlüğe Girmesi, Dağıtımı ve Uygulamaların İzlenmesi

Planların Onayı

Madde 10-Çevre düzeni planı ile revizyon, ilave ve değişikliklerinin hazırlanması ve onaylanmasında Bakanlık adına Genel Müdürlük görevli ve yetkilidir. Bakanlıkça hazırlanan veya hazırlattırılan planlar veya Bakanlığa teklif edilenlerden uygun bulunan planlar Bakanlıkça onaylanır. Bakanlık plan tekliflerine ilişkin kurum ve komisyon görüşlerini alabileceği gibi re'sen de alarak onaylayabilir. Bakanlıkça onaylanan planlar onama tarihinde yürürlüğe girer.

Onay için sunulan plan teklifleri Bakanlıkça aynen kabul edileceği gibi reddedilebilir veya değiştirilerek onaylanabilir. Onaylanmayan planlar onaylanmama sebepleri de belirtilerek teklif sahibine bildirilir.

Onay kararından önce Planlar askıya çıkartılarak, meslek odaları, üniversite ve ilgili kamu kurumlarından konularında yeterli deneyime sahip kişilerden ve yerel kitle örgütü temsilcilerinden oluşturulacak Komisyonlarda değerlendirilir. Planların askı ve Komisyonların oluşumu ve çalışma esasları Bakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle belirtilir.

Onaylanan Planların Dağıtımı

Madde 11- Bakanlıkça onaylanan planlar, plan notları ve plan açıklama raporu, imar planlarına esas olmak üzere, planlama alanı bütünündeki ilgili idare ve ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilir. Bakanlık planların tamamını veya bir kısmını kopyalar veya kitapçıklar halinde çoğaltarak bedel karşılığında isteyenlere verebilir. Çevre düzeni planları alenidir. Bu aleniyeti sağlamak Bakanlığın ve ilgili idarelerin görevidir.

Planlara ilişkin Uygulamaların İzlenmesi

Madde 12- Bakanlık imar planlarının çevre düzeni planına uygunluğunu izlemekle yetkilidir. Bakanlık onaylanan planları kendisi izleyebileceği gibi il müdürlüğüne görev vererek izlemelerini isteyebilir. Onaylı planların bir örneği izlemenin sağlanması amacıyla il müdürlüğüne gönderilir. Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler çevre düzeni planına aykırı imar planları uygulamalarını gerekli tespit ve delilleri ile birlikte bir dilekçe ekinde Bakanlığa veya il müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdür. Bakanlıkça yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda çevre düzeni planına aykırı imar planı kararlarının veya uygulamalarının tespiti halinde, imar planlarının iptal edilmesi veya çevre düzeni planı kararlarına uygun hale getirilmesi için bir defaya mahsus olmak üzere ilgili idareye Bakanlıkça bildirilir. Aykırı uygulamanın atmış gün içinde giderilmemesi halinde ilgilisi hakkında suç duyurusunda bulunulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Tebliğ

Madde 13- Bakanlık, 10uncu maddede belirtilen Yönetmeliği, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren bir ay içinde hazırlar. Gerekli gördüğü hallerde ise bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili olarak tebliğ çıkartabilir.

Mevcut Planlar

Madde 14- Bu Yönetmeliğin yayım tarihinden önce onaylanmış planlar, yenisi onaylanıncaya kadar geçerlidir.

Yürürlük

Madde 15- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Bu tarihten önce yayımlanan çevre düzeni planlarının hazırlanmasına ilişkin yönetmeliklerin bu Yönetmelikle çelişen kısımları uygulanmaz

Yürütme

Madde 16- Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı yürütür.

**"İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ HAKKINDA
KANUN TASARISI " ÜZERİNE
TMMOB-JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ**

İller Bankası, "İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun Tasarısı " ile, ülkemizde 1980'li yıllardan itibaren uygulanmaya başlayan neo-liberal politikalar sürecine paralel olarak yeniden yapılandırılmak istenmektedir. Bahsedilen kanun taslağı ile İller Bankası görevleri, organları ve personeli ile ortadan kaldırılarak İLBANK Anonim Şirketi adı altında farklı bir kuruluşa dönüştürülmektedir.

İller Bankası 1933'de kurulan Belediyeler Bankası'nın devamı olarak 1945'te kurulmuştur. Banka , sadece yerel altyapı yatırımlarının finansmanını sağlamakla kalmamış, aynı zamanda bu yatırımların ilgili belediyeler adına uygulanmasını gerçekleştirmiştir. Yani süreç içinde İller Bankası belediyelerin teknik uygulamaya yönelik görevlerinde temel destekleyici bir rol oynamıştır. Kentsel yerel yatırımları finanse eden ve gerçekleştiren kurum, yerel yönetim maliyesi sisteminde yönetici, yönlendirici, üretici, yüklenici, denetleyici gibi çeşitli işlevleri üstlenerek varlık göstermiştir. Halen 1405 teknik personel ve toplam 4058 uzman kadrosuyla, 3216 belediye, 81 adet il özel idaresi, 15 adet su ve kanalizasyon idaresi olmak üzere toplam 3314 adet mahalli idareye hizmet vermektedir.

İller Bankası bankacılık faaliyetlerini bankacılık kanunu hükümlerine göre değil, kendi tüzüğünde yazılı esas ve koşullara göre yerine getirmektedir. İller Bankası gerek parasal gerekse teknik çalışmalarını, kuruluş amacına uygun olarak, ticari bir amaçla değil, kamu hizmeti gören bir kamu kurumu olarak yerine getirmiş, yerel yönetimlerin gelişmesi ve güçlenmesinde oldukça önemli roller üstlenmiştir. İller Bankasının tarihi aynı zamanda Cumhuriyet dönemi belediyecilik tarihi ile özdeşir.

1980'lerden buyana dünyada egemenlik kazanan neoliberal politikalar, sosyal devleti ekonomik krizin baş sorumlusu ilan etmiş ve özelleştirme, yerelleştirme vb araçlarla sosyal devletin tasfiyesini hedeflemiştir. Bu süreç 24 Ocak kararlarının açtığı yolda 1990'lardan itibaren ivmelenmiş bir şekilde ülkemizde de bolca taraftar bulmaya başlamış, siyasi iktidarların programlarında temel hedef olarak ilan edilmiştir. İller Bankası'nın "anonim şirkete" dönüştürülme istemi de bu süreç içinde 1980'li yıllardan beri dillendirilmektedir. Adım adım uygulanan politikalar sonucu "yeniden yapılanma" adı altında kentsel altyapı finansmanı için etkin kamu kredileri sağlama işlevinden uzaklaştırılmıştır. Kentsel altyapı alanında kamusal kredi sağlanmasına ilişkin olarak Banka'nın boşalttığı alan Uluslararası finansman kuruluşları tarafından doldurulmuş ve kentsel altyapı finansmanı köklü bir değişikliğe uğratılmıştır. 1984 yılında üç kentimizde (Ankara, İstanbul, İzmir) büyükşehir belediyelerinin kurulmasıyla İller Bankası'nın büyük yerleşmelerdeki etki alanı daralmış ve bu şehirlerde altyapı hizmetleri doğrudan Büyükşehir belediyelerince yapılmaya başlanmıştır. Böylece 1981 yılında kurumsal altyapısı oluşturulmuş bulunan "İSKİ modeli" gittikçe diğer büyükşehir belediyelerinin tamamına yayılmış ve bu belediyelerin yatırımları dış borçlanmaya açık hale getirilmiştir. Aynı yıl, "merkezin" tekelinde bulunan ihaleye çıkma yetkisi "bölge müdürlüklerine" de verilerek Banka'nın yerelleşmesi sağlanmıştır. 1990'da ise Hazine Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca alınan karar doğrultusunda, 1960'tan beri kendisine KİT statüsü kazandıran hukuksal özelliklerden soyutlanarak bir kalkınma ve yatırım bankasına giden yol açılmıştır. Diğer yandan, belediyelerin yatırımlarını finanse etmenin başlıca kaynağı olan Belediyeler fonu IMF isteği doğrultusunda 1993'ten itibaren kısılıp nihayet 2001 yılı sonunda ortadan kaldırılarak Banka'nın yatırım alanından geri çekilmesi sağlanmıştır.

Ekim 2002 tarihinde Dünya Bankası tarafından hazırlanan "Türkiye Belediye Sektörü İncelemesi" adlı raporda İller Bankası'nın yeniden yapılandırılmasına yer verilmiş, Banka'nın mevcut sorumluluk ve faaliyetlerinin belediye mali sektörünü aksattığı ve Banka'nın bir kalkınma kurumu olarak etkin şekilde